समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

নৱম শ্ৰেণীৰ পাঠ্যপুথি

ৰাজনীতি খণ্ড আৰু অৰ্থনীতি বিজ্ঞান

অৰ্থনীতি বিজ্ঞান

পাঠ - ২

মূল অৰ্থনৈতিক সমস্যাসমূহ

অংশ – ৫ (প্ৰশ্ন – উত্তৰ)

দীপিমণি দত্ত

অনুশীলনী

অতি চমু / চমু উত্তৰৰ প্ৰশ্ন —

১। সংজ্ঞা লিখা —

(ক) দৰিদ্ৰতা

(খ) নিবনুৱা

(গ) জনসংখ্যাৰ ঘনত্ব

(ঘ) লিংগ অনুপাত

(ঙ) চৰম দৰিদ্ৰতা

(চ) আপেক্ষিক দৰিদ্ৰতা

(ছ) বহনক্ষম উন্নয়ন

(জ) সেউজ অৰ্থনীতি

(ক) দৰিদ্ৰতা

উত্তৰঃ- দৰিদ্ৰতাই এনে এক অৱস্থাক বুজায় য'ত এজন ব্যক্তিয়ে তেওঁৰ জীৱনৰ মৌলিক প্ৰয়োজন সমূহ যেনে খাদ্য, বস্ত্ৰ, বাসস্থান, শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্যৰ সুবিধাসমূহ আহৰণত ব্যৰ্থ হয়।

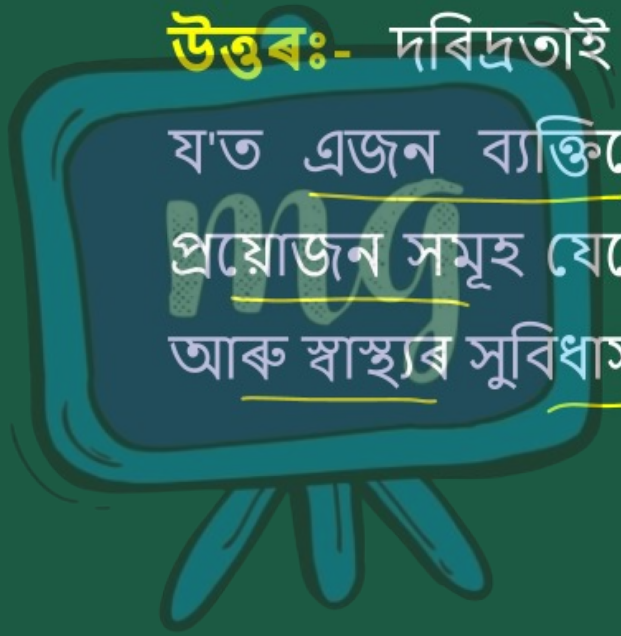

(খ) নিবনুৱা

উত্তৰঃ- অৰ্থনীতিত নিবনুৱা বুলি ক'লে সেইসকলক বুজায় যাৰ কাম কৰাৰ ক্ষমতা আৰু ইচ্ছা আছে, কিন্তু কোনো উপযুক্ত সংস্থাপন নাপায়।

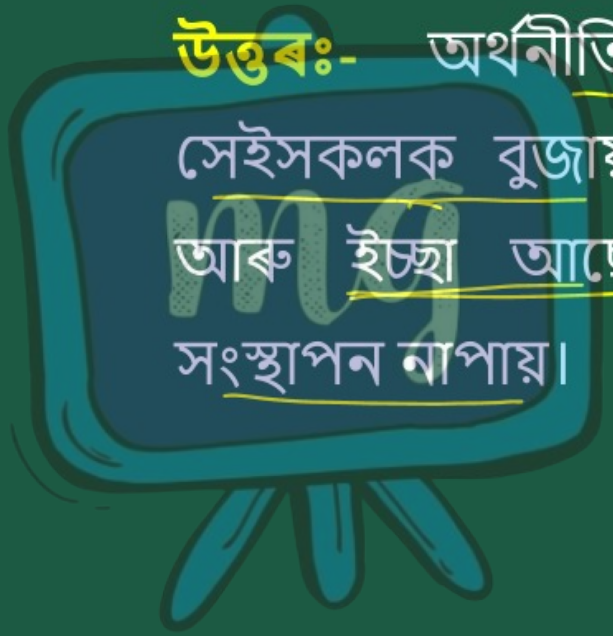

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

(গ) জনসংখ্যাৰ ঘনত্ব

উত্তৰঃ- কোনো এখন ঠাইৰ প্ৰতি বৰ্গ কিলোমিটাৰত জনসংখ্যাৰ হিচাব কৰাকে জনসংখ্যাৰ ঘনত্ব বুলি কোৱা হয় । যেনে ভাৰতৰ জনসংখ্যাৰ ঘনত্ব ৩৮২ জন ।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

(ঘ) লিংগ অনুপাত

১০০৩

উত্তৰঃ- কোনো এখন ঠাইৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ প্ৰতি হাজাৰ পুৰুষৰ বিপৰীতে মহিলাৰ সংখ্যা গণনা কৰাকে লিংগ অনুপাত বোলে । যেনে – ভাৰতৰ লিংগ অনুপাত ৯৪০।

(ঙ) চৰম দৰিদ্ৰতা

উত্তৰঃ- ভাৰতৰ পৰিকল্পনা আয়োগে কেলৰি ভিত্তিত আগবঢ়োৱা সংজ্ঞা অনুসৰি গাঁও অঞ্চলত দৈনিক জনমূৰি যিসকল লোকে ন্যূনতম পৰিমানতকৈও কম খাদ্যহে আহৰণ কৰিব পাৰে তেনেবোৰ লোকৰ দৰিদ্ৰ অৱস্থাটোক চৰম দৰিদ্ৰতা বুলি কোৱা হয়।

২৪০০ক:

২১০০ক:

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

(চ) আপেক্ষিক দৰিদ্ৰতা

উত্তৰঃ- যিসকল লোকে সমাজত জীৱন ধাৰণৰ সাধাৰণ মান – সন্মান বচাই ৰাখিবলৈ প্ৰয়োজন হোৱা নিম্নতম আয় উপাৰ্জন কৰিবলৈও সক্ষম নহয় তেনে লোকসকলক আপেক্ষিক দৰিদ্ৰতা বুলি কোৱা হয়।

(ছ) বহনক্ষম উন্নয়ন

উত্তৰঃ- বহনক্ষম উন্নয়ন হ'ল ভৱিষ্যত প্ৰজন্মৰ নিজৰ প্ৰয়োজন পূৰণৰ ক্ষমতাৰ লগত আপোচ নকৰাকৈ বৰ্তমানৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰা উন্নয়ন।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

(জ) সেউজ অৰ্থনীতি

উত্তৰঃ- যি অৰ্থনীতিৰ মূল লক্ষ্য হৈছে পৰিৱেশৰ প্ৰতি থকা ভাবুকি আৰু পৰিস্থিতি তন্ত্ৰ (Ecological system)ৰ সমস্যাৰাজি দূৰ কৰি বহনক্ষম উন্নয়ন লাভ কৰা, তেনে অৰ্থনীতিকে সেউজ অৰ্থনীতি বোলা হয়।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

২। দৰিদ্ৰতাৰ সীমাৰেখা কি? গাঁও অঞ্চল আৰু চহৰ অঞ্চলৰ দৰিদ্ৰতাৰ সীমাৰেখা কি?

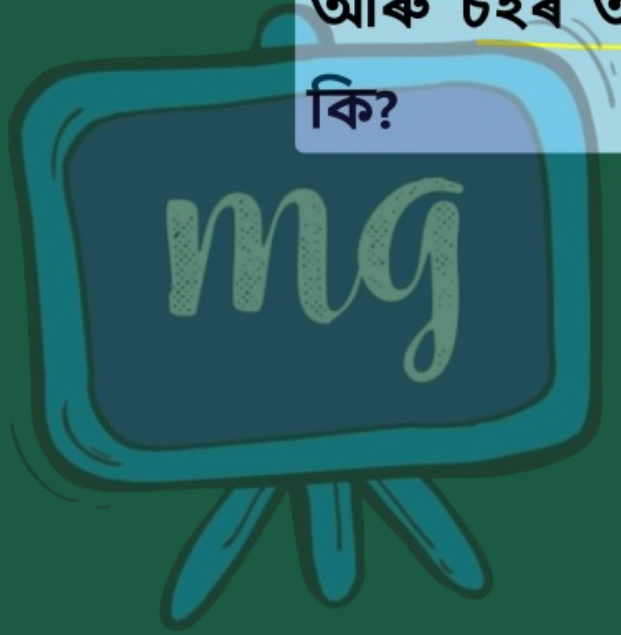

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

দৰিদ্ৰ
অদৰিদ্ৰ

উত্তৰঃ- দৰিদ্ৰ সীমাৰেখা হ'ল এনে এক ৰেখা যি এখন দেশৰ জনসংখ্যাক 'দৰিদ্ৰ' আৰু 'অদৰিদ্ৰ' দুটা ভাগত ভাগ কৰে।

- ভাৰতীয় পৰিকল্পনা আয়োগৰ মতে কেলৰিৰ সীমা
  - গ্ৰাম্য অঞ্চলত ২৪০০ কেলৰি
  - চহৰ অঞ্চলত ২১০০ কেলৰি

৩। ২০১১ চনৰ লোকপিয়লমতে ভাৰতবৰ্ষ আৰু অসমৰ জনসংখ্যা কিমান?

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ- ২০১১ চনৰ লোকপিয়লমতে ভাৰতবৰ্ষৰ জনসংখ্যা ১২১ কৌটি আৰু অসমৰ জনসংখ্যা ৩ কৌটি ১২ লাখ ।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

৪। বিশ্বৰ মাটিকালিৰ কিমান শতাংশ ভাৰতত আছে?

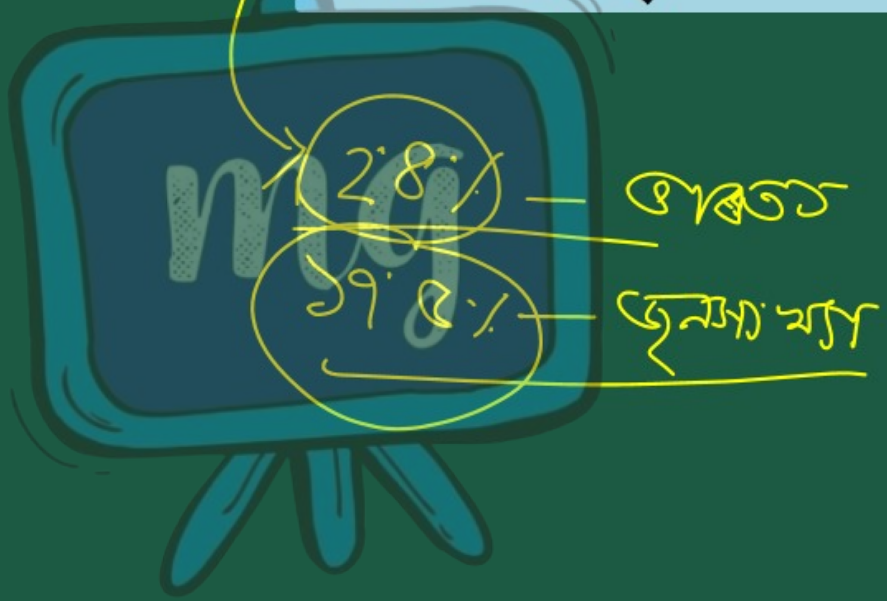

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ- বিশ্বৰ মাটিকালি ২.৪ শতাংশ ভাৰতত আছে।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

৫। ভাৰতৰ সর্বাধিক লিংগ অনুপাত থকা ৰাজ্য কোনখন আৰু কিমান?

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ- ভাৰতৰ সর্বাধিক লিংগ অনুপাত থকা ৰাজ্য হল কেৰেলা, অনুপাত ১০৮৪।

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

৬। অসমৰ জনসংখ্যাৰ ঘনত্ব কিমান?

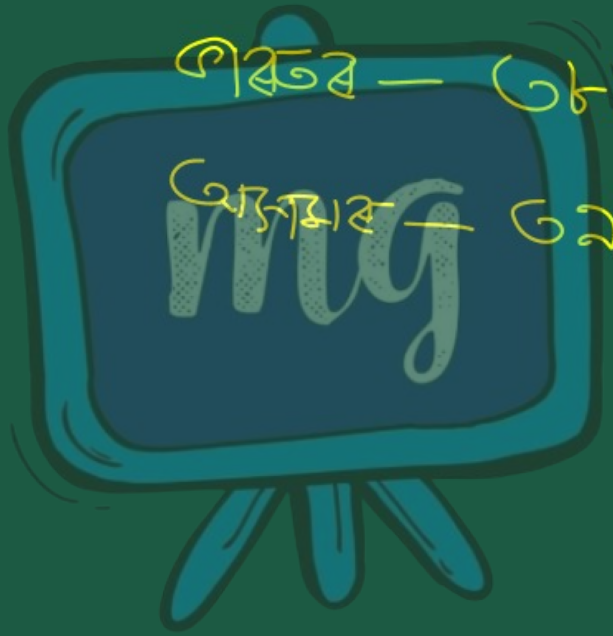

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ- অসমৰ জনসংখ্যাৰ ঘনত্ব হল ৩৯৭ জন।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

৭। ছদ্মবেশী নিবনুরা কাক কয়?

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

অতিৰিক্ত

উত্তৰঃ- ছদ্মবেশী নিবনুৱাসকল বনুৱা হয় যদিও উৎপাদন কার্যত মুঠ উৎপাদনৰ ক্ষেত্রত তেওঁলোকৰ ভূমিকা নাথাকে । এনেধৰণৰ নিবনুৱাক, ছদ্মবেশী নিবনুৱা বুলি কোৱা হয় । প্রয়োজনতকৈ অধিক থকা বনুৱাক এইবিধ নিবনুৱাত ধৰা হয় ।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

৮। মুদ্রাস্ফীতি কি?

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ- কোনো এখন দেশৰ অৰ্থনীতিত যেতিয়া বস্তুৰ মূল্য বৃদ্ধি পায় আৰু মুদ্ৰাৰ মূল্য হ্ৰাস পায় , তেতিয়া মুদ্ৰাস্ফীতি হোৱা বুলি ধৰা হয়।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

৯। মুদ্রাস্ফীতিৰ কাৰণবোৰ কি কি?

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ- মুদ্রাস্ফীতিৰ কাৰণ প্রধানকৈ দুটা ।
সেই দুটা হ'ল –

(১) চাহিদাজনিত (Demand pull)

(২) ব্যয়জনিত (Cost – push) ।

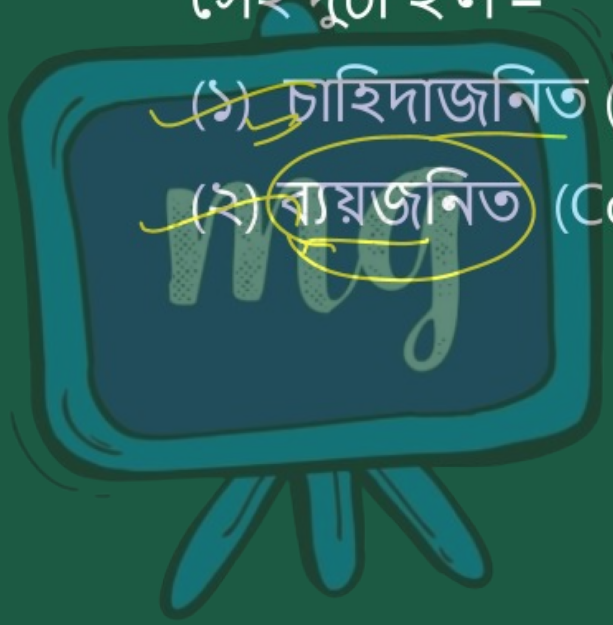

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

১০। দমিত মুদ্রাস্ফীতি কাক বোলে?

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ- চৰকাৰে বিভিন্ন প্রত্যক্ষ ব্যৱস্থাৰ যোগেদি যেনে ৰাজহুৱা বিতৰণ ব্যৱস্থা , চৰকাৰী ভাবে দৰ নির্ধাৰণ আদিৰ যোগেদি দৰ নিয়ন্ত্রণ কৰে । এনে নিয়ন্ত্রণ ব্যৱস্থাই দৰ স্তৰ মুক্ত মুদ্রাস্ফীতিৰ দৰ স্তৰতকৈ কমত ৰাখে আৰু দৰ স্তৰ বৃদ্ধিৰ পৰিমাণ হ্রাস হয় । এনে মুদ্রাস্ফীতিক দমিত মুদ্রাস্ফীতি বুলি কোৱা হয় ।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

১১। অবিধিগত খণ্ডত শ্ৰমিকৰ সংখ্যা কিমান থাকে?

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ- অবিধিগত খণ্ডত শ্ৰমিকৰ সংখ্যা ১০ জনকৈ কম।

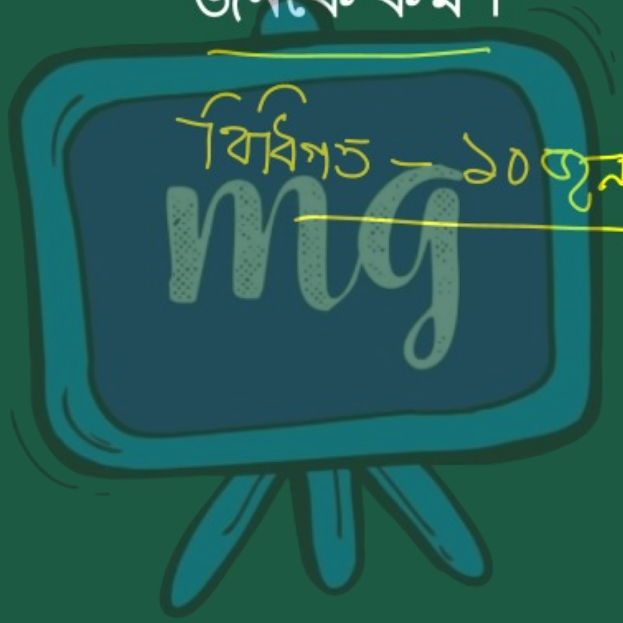

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

১২। কর্মী জনসংখ্যা = $\frac{\text{মুঠ কর্মী সংখ্যা}}{\text{মুঠ জনসংখ্যা}} \times 100$

সম্পূৰ্ণ কৰা।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ কর্মী জনসংখ্যা = $\frac{\text{মুঠ কর্মী সংখ্যা}}{\text{মুঠ জনসংখ্যা}} \times 100$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

১৩। বহনক্ষম উন্নয়নৰ সংজ্ঞাটো কোনখন আয়োগে কেতিয়া আগবঢ়াইছিল?

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ- ব্ৰোটলেণ্ড বা পৰিবেশ আৰু উন্নয়নৰ বিশ্ব আয়োগে ১৯৮৭ চনত বহনক্ষম উন্নয়নৰ সংজ্ঞাটো আগবঢ়াইছিল ।

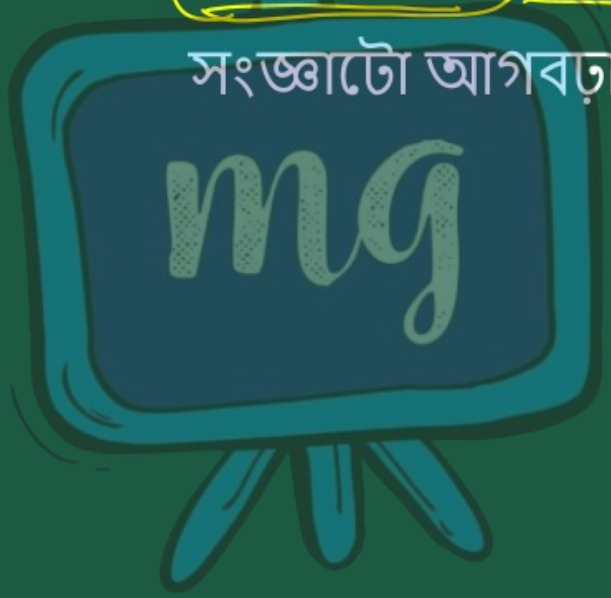

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

১৪। পৰিৱেশ চিন্তাবিদসকলে মানুহৰ চিন্তা আৰু কর্মৰ মূলমন্ত্র কি হোৱাটো বিচাৰে?

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উত্তৰঃ- পৰিৱেশ চিন্তাবিদসকলে মানুহৰ চিন্তা আৰু কর্মৰ মূলমন্ত্র হৈছে: চিন্তা বিশ্বব্যাপী হওক, কার্যপন্থা স্থানীয় হওক (Think globally; act locally)।

